

## CURS ACADÈMIC 2008-2009

### LLICENCIATURA: PERIODISME

|                             |                                                                                               |
|-----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Codi:</b>                | <b>20744 (06)</b>                                                                             |
| <b>Assignatura:</b>         | <b>Periodisme Especialitzat II: Local i Comarcal</b>                                          |
| <b>Tipus d'assignatura:</b> | <b>Tr</b>                                                                                     |
| <b>Nº crèdits:</b>          | <b>5</b>                                                                                      |
| <b>Professorat:</b>         | <b>Amparo Moreno Sardà (<a href="mailto:amparo.moreno@uab.cat">amparo.moreno@uab.cat</a>)</b> |
| <b>Quadrimestre:</b>        | <b>1er</b>                                                                                    |

### OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA

L'assignatura de Periodisme Local i Comarcal proporciona als alumnes uns coneixements bàsics del que és la realitat social de l'àmbit local (la població, les activitats econòmiques, culturals, la societat, els mitjans de comunicació, les institucions i les administracions locals i supralocals, la participació democràtica...), una realitat que és la matèria primera del periodisme que s'exerceix en l'esmentat àmbit.

Alhora, l'assignatura també aporta dades sobre els mitjans de comunicació d'àmbit local i comarcal, sobretot a Catalunya, metodologia per avaluar els continguts que ofereixen, i potencia així la reflexió sobre les possibilitats de desenvolupament d'aquests mitjans. En aquest sentit, es remarca l'existència de mitjans públics i privats, tant escrits com audiovisuals, i el paper dels gabinets de premsa i de comunicació, especialment a les administracions públiques amb competències locals i supralocals)

### TEMARI

#### **Tema 1: Paper central de les societats locals a la societat xarxa: de la Catalunya ciutat, a la Catalunya Xarxa.**

- El coneixement local, fonament d'un periodisme de proximitat amb qualitat humana.
- Noves relacions socials, noves eines digitals, nous procediments. Les propostes *Passeig per les xarxes de comunicació des de...* (<http://masters-oaid.uab.es/passeig>) i el portal <http://www.soctortosa.cat>. La participació ciutadana en la construcció del coneixement sobre com s'ha fet la ciutat i com es vol fer. Les coordenades espai / temps. Els camps temàtics: la població, les activitats, les relacions socials, la organització institucional; els mitjans de transport; els mitjans de comunicació.
- El dret a la informació i el coneixement local.
- Aportacions dels periodistes a la informació i el coneixement local a la societat xarxa. Mediació de conflictes i millora de la democràcia.

## **Tema 2: Els mitjans de comunicació d'abast local i comarcal.**

- Història i estructura dels mitjans de comunicació d'abast local i comarcal. Els reptes de la digitalització (ràdio i TDT) i d'Internet. Els mitjans de comunicació, eines fonamentals del teixit social, i de la ciutat com a nus de la Catalunya xarxa.
- Els mitjans de comunicació privats: transformacions recents. Mitjans de comunicació d'entitats. Els gabinets de comunicació de les entitats i empreses privades.
- Mitjans de comunicació de titularitat pública: entre la propaganda i la informació pública de qualitat humana, per a la millora de la democràcia participativa. Els gabinets de comunicació de les administracions públiques.
- La representació de dones i homes als mitjans de comunicació d'abast local i comarcal. El Test ADSH, per a l'avaluació de l'Amplitud, la Diversitat i la Sensibilitat Humana de "la mirada informativa". Fer visible la ciutadania plural com a protagonista actiu de les transformacions de les societats locals en xarxa, i com a subjecte d'una democràcia participativa.
- Les noves possibilitats que ofereixen les tecnologies digitals per a la participació en la comunicació i en la construcció de coneixement. Experiències. Aportacions dels periodistes a la creació i consolidació de noves xarxes ciutadanes locals a la societat global.

## **Tema 3: L'administració municipal, el govern local i la participació ciutadana**

- La organització territorial de les administracions públiques de l'Estat i la Generalitat: dinàmiques centralistes estatals, autonòmiques i comarcals, i aportacions ciutadanes.
- La Llei de Bases de Règim Local i la legislació catalana. Reglament orgànic municipal. Competències i serveis municipals.
- Les eleccions municipals. Contradiccions i supeditacions als interessos dels partits. L'alternativa de les llistes obertes. El predomini masculí als governs municipals catalans: elaboració de llistes i resultats: l'incompliment de la Ley Orgánica para la Igualdad Efectiva de Mujeres y Hombres.
- Organigrama tipus d'un ajuntament. El Plenari i el govern municipal. El Pla d'Actuació Municipal (PAM) i altres eines de planificació per a la millora de la gestió dels recursos col·lectius, i la transparència informativa.
- L'administració electrònica, i la millora de l'eficàcia i la eficiència dels serveis d'atenció a la ciutadania. La transparència i el dret a la informació per a la participació en el seguiment i avaluació de l'acció de govern.
- Àrees i macro-àrees municipals. Els pressupostos municipals. Ingressos i despeses. Empreses mixtes, instituts, òrgans autònoms. Finançament municipal. Reivindicacions municipalistes.
- La gestió del territori municipal: el planejament urbanístic. Els models territorial, condicionants del model de ciutat. Paràmetres bàsic: demografia, vies de comunicació, sectors econòmics, habitatge, equipaments, zones verdes, mobilitat social. Planejament territorial local i supralocal.
- La relació de les administracions municipals amb les administracions supralocals, comarcal, provincial, autonòmica i estatal.
- Les entitats i les empreses municipals.

#### **Tema 4: Els periodistes, professionals de la comunicació, la informació i el coneixement local a la societat xarxa.**

- Els periodistes amb responsabilitat d'informació pública. Els professionals dels gabinets de les administracions municipals, i dels mitjans de comunicació de titularitat pública. Rutines actuals. Millores imprescindibles per a un periodisme al servei de la ciutadania. El decàleg de bones pràctiques de la comunicació local pública.
- Els periodistes dels mitjans de comunicació privat. Situació laboral. Rutines i compromisos amb els poders polítics i econòmics locals. El corresponsal. El marc professional: el Col·legi de Periodistes de Catalunya; ACIAL, AMI, SIP. El marc laboral: El Sindicat de Periodistes de Catalunya, d'altres plataformes professionals/sindicals i el nou conveni estatal de Premsa i convenis de l'audiovisual. El marc empresarial (ACPC, APPC, APG.).
- Fonts periodístiques habituals a l'àmbit local i comarcal. L'agenda periodística. La proximitat a les fonts: aventatges i inconvenients. El nou Servei d'Intercanvi Regional (SIR). Internet com instrumen-marc: "webs" institucionals i "webs" populars. Els blogs.
- Criteris, procediments i eines per a un periodisme de qualitat humana, per a una democràcia participativa.

#### **BIBLIOGRAFIA**

##### **a) Bibliografia bàsica**

BORJA, J., CASTELLS, M. (1997), *Local y global. La gestión de las ciudades en la era de la información*, Taurus, Madrid.

BRUGUÉ, J. GOMÀ, R. (coords.) (1998), *Gobiernos locales y políticas públicas. Bienestar social, promoción económica y territorio*, Ariel, Barcelona

DD. AA.: *Informe de la comunicació a Catalunya 2005-2006*. Institut de la Comunicació (InCom) Universitat Autònoma de Barcelona. Bellaterra, Edicions UAB, 2007

DD. AA.: *La comunicació local a Catalunya 2000*. Observatori de la comunicació local (InCom). Barcelona, Diputació de Barcelona, 2000.

DD. AA.: *El Llibre Blanc de la professió periodística*, Col·legi de Periodistes i Generalitat de Catalunya.

LEY DE BASES DE RÉGIMEN LOCAL.

LOCALRET, *Polítiques públiques locals en l'era digital*, Document aprovat a la 8<sup>a</sup> Assemblea General de Localret, 2005, Barcelona

FEDERACIÓ DE MUNICIPIS DE CATALUNYA, *Ajuntament Fàcil*, Barcelona 2003

MORENO SARDÀ, A., ROVETTO, F., BUITRAGO, A. (2007), *De quién hablan las noticias? Guía para humanizar la información*, Icaria, Barcelona (pròxima publicació) (edició en català al Campus Virtual)

## **b) Bibliografia complementària**

BELLMUNT, Cinta S. (2006), *Tinet història. 10 anys de la primera xarxa ciutadana a l'Estat Espanyol*, Arola Editors, Tarragona. 214 pàgines.

BEL MALLÉN, J.I.; *El derecho a la información local*. Col·lecció Sociedad-Universidad; Editorial Ciencia 3; Madrid, 1990.

BLANCO, Ismael y GOMÀ, Ricard (coord.) (2002), *Gobiernos locales y redes participativas*, Ariel, Barcelona

CANTALAPIEDRA, Maria José; GENAUT, Aingeru; PEÑA, Simón; PEREZ DASILVA, Jesús A. (2007), *Webs municipales del País Vasco y Navarra: importancia de la dimensión de servicios y retraso en el aspecto informativo*, Estudios sobre el Mensaje Periodístico, Revista del Departamento de Periodismo I de la Universidad Complutense de Madrid, Vol 13, 2007, p. 13-30.

CASTELLS, Manuel (2001), *La Galaxia Internet. Reflexiones sobre Internet, empresa y sociedad*, Plaza Janés, Barcelona.

CREMADES, Javier (2007), *Micropoder. La fuerza del ciudadano en la era digital*, Espasa Calpe, Madrid

DD.AA. *Primeres jornades sobre Meso-comunicació a Catalunya*; UAB; Barcelona, 1985.

DD. AA.: *Informe de la comunicació a Catalunya 2003-2004*. Institut de la Comunicació (InCom) Universitat Autònoma de Barcelona. Bellaterra, UAB, Servei de Publicacions, 2005.

DD. AA.: *Informe de la comunicació a Catalunya 2001-2002*. Institut de la Comunicació (InCom) Universitat Autònoma de Barcelona. Bellaterra, UAB, Servei de Publicacions, 2003.

DIPUTACIÓ DE BARCELONA, *Govern municipal. Guia pràctica*; Diputació de Barcelona; Barcelona, 1995 (i fitxes d'actualització).

DOMINGO, David (2004), *Periodisme digital a Catalunya. Radiografia de 445 webs informatius*, Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·lecció Ones i Bits nº 5, 117 pàgines, Barcelona.

GUILLAMET, J.; *La premsa comarcal. Un model català de periodisme popular*; Departament de Cultura; Barcelona, 1984.

LOPEZ, MANUEL; *Un periodisme alternatiu i autogestionari. La premsa de barris a Barcelona, 1968-1977*. Col·lecció Vaixells de Paper; Barcelona; Col·legi de Periodistes i Diputació de Barcelona; Barcelona, 1994.

LÓPEZ GARCÍA, Xosé (2004), *Desafíos de la comunicación local. Guía para la práctica de la información en los ámbitos de proximidad*, Comunicación Social, Ediciones y Publicaciones, Sevilla.

MACIA MERCADÉ, J., *La comunicación regional y local*; Col·lecció Sociedad- Universidad; Editorial Ciencia 3; Madrid, 1993.

MARISTANY, G; i MUSSONS, A. *Del desencant a la contrainformació. La premsa de barris a Barcelona, 1976-2001*. Col: Vaixell de paper. Col·legi de periodistes de Catalunya. Barcelona: 2002.

MAURI, LUIS i URIA, LUIS, *La gota malaya*; Barcelona, 1998.

MORENO SARDÀ, A., *La mirada informativa*, Bosch, Barcelona

RAMÍREZ, T.; *Gabinetes de comunicación*; Col·lecció Bosch Comunicación; Bosch Editorial; Barcelona, 1995.

PRADO, E., MORAGAS, M. i d'altres; *Televisiónes locales. Tipología y aportaciones de la experiencia catalana*; Col·legi de Periodistes de Catalunya; Barcelona, 1991.

SUBIRATS, Joan (coordinador) (2002), *Redes, territorios y gobierno. Nuevas respuestas locales a los retos de la globalización*, Consorci Universitat Internacional Menéndez Pelayo de Barcelona, Centre Ernest Lluch, Barcelona.

## **WEBS:**

- Webs i blogs dels respectius ajuntaments i localitats, consells comarcals, diputacions provincials...
- Masters-oaid.uab.es/passeig
- Soctortosa.cat
- Labcompublica.info
- diba.es
- bcn.es
- gencat.es
- lamoncloa.es
- vilaweb.com
- periodistes.org
- Comunicació21.com
- ACPC
- Wikipedia
- Google Maps

## **METODOLOGIA DOCENT:**

- a) **Sessions teòriques:** explicacions dels temes del programa.
- b) **Sessions pràctiques:** realització d'exercicis relacionats amb els treballs que s'han de lliurar al llarg del curs per poder realitzar el treball de curs final. Exposicions a classe. (Veure Campus Virtual)
- c) **Tutories:** reunions amb la professora (obligatòries i voluntàries) per comentar els treballs realitzats al llarg del curs i el treball final.

## **SISTEMA D'AVALUACIÓ**

### **Dos opcions:**

#### **a) Avaluació contínua**

- Obligatori: Participació a les classes teòriques i pràctiques. Realització de les pràctiques necessàries i dels treballs al llarg de curs, per a elaborar el treball final: producte innovador per als mitjans de comunicació d'una localitat elegida. Relacionar el treball personal amb altres treballs, que s'exposaran a classe per part de la resta d'estudiants. Memòria final amb avaluació del treball realitzat al llarg del curs.
- Complementari: es valoraran com a punts complementaris la exposició a classe del treball individual, i la relació entre el treball individual i les aportacions de la resta de la classe, exposada a la memòria final .
- VEURE CRONOGRAMA DELS TREBALLS DE CURS AMB LES PAUTES, AL CAMPUS VIRTUAL

#### **b) Examen final**

- **Part teòrica:** 2 preguntes relacionades amb el programa a partir de la bibliografia bàsica (1 hora)
- **Part pràctica:** (3 hores)
  - a) Aplicació del test ADSH a l'anàlisi de la representació de la societat a un mitjà de comunicació local (material proporcionat per la professora)
  - b) Proposta de periodisme per a la participació democràtica de la ciutadania plural